

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci

žalobkyně: Ing. S. Š.
proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
 sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 4. 2019, o starobním důchodu,

takto:

I. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení **se zrušuje** a věc se jí vrací k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 29. 4. 2019 č.j. X žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení změnila své rozhodnutí č.j. R-23.11.2018-4210/X ze dne 23. 11. 2018 tak, že se žalobkyni přiznává od 30. 8. 2018 starobní důchod podle ust. § 29 odst. 1 písm. j) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) a s přihlédnutím k článkům 6 a 52 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ve výši 8 662 Kč měsíčně s tím, že žalobkyni od ledna 2019 náleží tento starobní důchod ve výši 9 325 Kč měsíčně. Tímto rozhodnutím rozhodla

žalovaná o námitkách žalobkyně proti rozhodnutí o starobním důchodu ze dne 23. 11. 2018, ve kterých mimo jiné uvedla, že jí nebyla započtena doba studia na střední škole v Litvě v době od 1. 9. 1970 do 15. 6. 1974 a doba studia na vysoké škole v Litvě v době od 1. 9. 1974 do 13. 6. 1979. K této námitce žalobkyně připojila rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 22. 11. 2018 o tom, že její vysokoškolské studium absolvované v době od 1. 9. 1974 do 13. 6. 1979 na univerzitě ve Vilniusu v Litvě je postaveno na roveň studiu na vysokých školách v České republice. V průběhu řízení o námitkách žalovaná obdržela prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava rozhodnutí téhož ministerstva ze dne 11. 2. 2019 o tom, že středoškolské studium žalobkyně absolvované v době od 1. 9. 1970 do 15. 6. 1974 na střední internátní škole ve Vilniusu v Litvě je rovněž postaveno na roveň studiu na středních školách v České republice. Uvedené doby studia však žalovaná odmítla zhodnotit pro účely výpočtu výše starobního důchodu s odůvodněním, že žalobkyně absolvovala tato studia ve státě, v němž se narodila, tudíž nemůže doložit doklad o vyslání k tomuto studiu a že litevský nositel pojištění na svých potvrzeních o dobách pojištění získaných žalobkyní v Litvě potvrdil až doby získané od 1. 8. 1979 do 16. 8. 1985 a od 22. 8. 1985 do 30. 11. 1987 s tím, že dle litevských zákonů se vzdělání nezahrnuje do systému státního sociálního pojištění.

2. Žalobkyně proti uvedenému rozhodnutí podala včasnou žalobu, ve které uvedla, že se narodila na území Litvy, tedy v té době Svazu sovětských socialistických republik, kde také jako litevská (sovětská) občanka studovala a pracovala. V České republice žije od roku 1987 a v roce 1993 získala české státní občanství. Namítala, že v dřívějším řízení o invalidním důchodu jí doba od 1. 9. 1970 do 30. 6. 1979 byla zohledněna a nyní rozhodnutí žalované o starobním důchodu považuje za diskriminační, protože v důsledku toho, že v době studia nebyla občankou České republiky, nemohla být ke studiu vyslána. Poukázala na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systému sociálního zabezpečení, které v čl. 5 zdůrazňuje zajištění rovnosti zacházení. Podle žalobkyně byla žalovaná povinna započíst doby pojištění z jiných členských států, které svou povahou odpovídají dobám pojištění uvedených v ust. § 11 a § 13 zákona o důchodovém pojištění. Domáhala se, aby napadené rozhodnutí žalované bylo zrušeno a věc jí vrácena k dalšímu řízení.
3. Žalovaná navrhovala zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Poukázala zejména na to, že litevský nositel pojištění „inkriminované doby (studia)“ jako doby pojištění nepotvrdil a žalované nepřísluší kvalitu údajů poskytnutých druhým členským státem Evropské unie zpochybňovat.
4. Krajský soud provedl důkaz napadeným rozhodnutím žalované ze dne 29. 4. 2019 č.j. X a připojeným správním (dávkovým) spisem žalobkyně a poté dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Při řízení o žalobě žalobkyně vycházel přitom krajský soud z ust. § 65 a násl. soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“) a ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době rozhodování žalované, přičemž žalované rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uvedených v žalobě žalobkyně ze dne 7. 7. 2019 (ust. § 75 odst. 1, 2 s.ř.s.).
5. Z obsahu správního spisu krajský soud zjistil, že žalobkyně podala žádost o přiznání starobního důchodu prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava dne 2. 10. 2017 s tím, aby jí tento důchod byl přiznán od 7. 1. 2018. Z tiskopisu E001 LT

doručené žalované dne 9. 7. 2018 krajský soud zjistil, že litevský nositel pojištění na něm uvedl, že podle zákonů Litevské republiky se vzdělání nezahrnuje do systému státního sociálního pojištění. O žádosti o přiznání starobního důchodu rozhodla žalovaná rozhodnutím ze dne 23. 11. 2018 tak, že přiznala žalobkyni tento důchod od 30. 8. 2018 ve výši 8 297 Kč. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně námitky, ve kterých nesouhlasila mimo jiné s tím, že jí nebyla zhodnocena doba studia na střední škole v Litvě, k čemuž doložila potvrzení o studiu na této škole a požadovala zhodnocení doby od 1. 9. 1970 do 15. 6. 1974. Zároveň nesouhlasila s nezapočtením doby studia na vysoké škole v Litvě a požadovala zhodnocení doby od 1. 9. 1974 do 13. 6. 1979. Zároveň žalované předložila rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 22. 11. 2018 o tom, že studium žalobkyně v oboru Organizace mechanizovaného zpracování ekonomických údajů na Vilnius State University of Vincas Kapsukas, Vilnius, SSSR (Litevská republika) od 1. 9. 1974 do 13. 6. 1979 je postaveno na roveň studia na vysokých školách v České republice. Dále bylo ze správního spisu zjištěno, že žalobkyně doručila prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě žalované rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 11. 2. 2019, dle kterého je studium žalobkyně ve Vilniuské střední internátní škole VLKJS s posílenou výukou fyziky a matematiky v Litvě v době od 1. 9. 1970 do 15. 6. 1974 postaveno na roveň studia na středních školách v České republice. Podle osobního listu důchodového pojištění žalovaná uvedla v přehledu dob pojištění žalobkyně dobu zaměstnání v Litevské republice počínaje dnem 1. 8. 1979. Doba studia na uvedených školách v Litvě tedy žalobkyni pro účely důchodového pojištění nezhodnotila.

6. V projednávané věci byla tedy mezi účastníky řízení spornou otázkou započtení doby studia žalobkyně na střední a posléze i vysoké škole v Litvě v době od 1. 9. 1970 do 15. 6. 1974 a od 1. 9. 1974 do 13. 6. 1979. Tuto dobu litevský nositel pojištění na formuláři E001 LT nepotvrdil se sdělením, že podle zákonů Litevské republiky se vzdělání nezahrnuje do systému státního sociálního pojištění. Nárok na započtení této doby jako doby pro účely důchodového pojištění není proto možno dle názoru krajského soudu dovodit s poukazem na čl. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systému sociálního zabezpečení, podle kterého požívají osoby, na které se toto nařízení vztahuje, stejné dávky a mají podle právních předpisů, kteréhokoliv členského státu stejné povinnosti jako státní příslušníci. Tento nárok nevyplývá ani z žalobkyní poukazovaného čl. 5 téhož nařízení, který upravuje rovné nakládání s dávkami, příjmy, skutečnostmi nebo událostmi. Nárok na započtení těchto sporných dob nevyplývá ani ze smlouvy mezi Českou republikou a Litevskou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 27. 5. 1999, která vstoupila v platnost dne 1. 8. 2000 a byla publikovaná pod č. 136/2000 SMS. Bylo tedy povinností žalované zabývat se hodnocením těchto dob studia žalobkyně z hlediska zákona o důchodovém pojištění a předchozích předpisů o sociálním zabezpečení. Nejvyšší správní soud v rozsudku č.j. 4 Ads 145/2011 – 69 ze dne 22. 3. 2012 odkázal na své předchozí rozhodnutí č. j. 6 Ads 23/2007 – 101 publikovaný pod č. 1549/2008 Sb. NSS, v nichž se podrobně zabýval vývojem důchodového zabezpečení (a posléze pojištění) osob studujících v cizině podle dřívějších právních předpisů. Poukázal na závěr tohoto rozsudku, že doba studia stěžovatelky na Volgogradském státním pedagogickém institutu v době od 1. 9. 1969 do 28. 6. 1975 nezakládala její účast na důchodovém pojištění podle § 5 odst. 1 písm. m) za použití § 21 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, neboť se jedná o ustanovení použitelná rovněž pro doby studia

získané po 31. 12. 1995. Dále Nejvyšší správní soud v rozsudku č.j. 4 Ads 145/2011 – 59 uvedl, že doba studia v cizině získaná před 1. 1. 1996 podle předpisů platných před tímto dnem se podle ust. § 13 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění považuje bez dalšího za náhradní dobu pojištění, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let. Jedinou podmínkou pro hodnocení této doby je (v souladu se závěrem učiněným v rozsudku č.j. 6 Ads 23/2007 – 101) české státní občanství žadatele o důchod.

7. V nyní projednávané věci žalobkyně v žalobě uvedla, že české státní občanství získala v roce 1993 a tato skutečnost nebyla v průběhu řízení nijak rozporována. Žalobkyně dále uvedla, že se narodila na území Litvy (v tehdejší době Svazu sovětských socialistických republik), tam také jako litevská (sovětská) občanka také studovala a pracovala. Ke dni podání žádosti o starobní důchod dne 2. 10. 2017 byla tedy žalobkyně českou státní občankou. Žalobkyně se narodila dne X, v Litvě studovala v době, kdy dosáhla 18 let věku, tj. 7. 5. 1974 a studium na vysoké škole ukončila 13. 6. 1979; je tedy nutno dobu od 7. 5. 1974 do 13. 6. 1979 považovat za náhradní dobu pojištění ve smyslu ust. § 13 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění. Ve shodě s názorem obsaženým v citovaném rozhodnutí Nejvyššího správního soudu poukazuje krajský soud na to, že na nároku žalobkyně na započtení doby studia nemůže nic měnit skutečnost, že v době studia v cizině nebyla československou státní občankou, neboť se narodila na území bývalého SSSR a české státní občanství získala až později. Podle ust. § 8 odst. 1 písm. f) a § 11 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995 se pro vznik a výši nároku na důchod z dob zaměstnání a náhradních dob v cizině hodnotí studium po skončení povinné školní docházky, jde-li o československé státní občany (po 31. 12. 1992 české státní občany). Právní předpisy platné před 1. 1. 1996 hodnocení dob studia v cizině českými státními občany nepodmiňovaly získání českého, resp. československého státního občanství před započtením doby studia v cizině. Takový požadavek by dle Nejvyššího správního soudu ostatně byl diskriminační vůči všem osobám, které získaly české (československé) státní občanství jeho udělením oproti těm, jež ho získaly narozením. Navíc uznání dob studia v cizině podle předpisů platných před 1. 1. 1996 i těm českým státním občanům, kteří tyto doby získali ještě jako občané jiného státu, odpovídalo smyslu a účelu úprav důchodového zabezpečení ke dni 31. 12. 1995. Jestliže totiž státní občané České republiky získali studiem v jejich původní domovské zemi potřebnou kvalifikaci, tuto následně využili pro dosažení výdělku na území České republiky, z nichž byly odváděny platby do českého systému důchodového zabezpečení, a nakonec získali potřebnou dobu zaměstnání pro vznik nároku na starobní důchod pouze za použití českých právních předpisů, tak zde neexistoval žádný důvod pro neuznání doby jejich studia v cizině. Proto požadavek českého státního občanství při hodnocení dob studia před 1. 1. 1996 je nutno vztáhnout až ke dni podání žádosti o starobní důchod a nikoliv k období získání těchto dob. Nejvyšší správní soud uzavřel, že za náhradní dobu pojištění se podle § 13 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 425/2003, považuje též doba studia v cizině získaná před 1. lednem 1996 a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let, jestliže má pojištěnec české státní občanství ke dni podání žádosti o důchod.

8. Ze shora uvedeného vyplývá, že názor žalované ohledně nezapočtení doby studia žalobkyně od 7. 5. 1974 do 13. 6. 1979 z důvodu, že žalobkyně nemůže doložit doklad o

vyslání k tomuto studiu a že podle litevských zákonů se vzdělání nezahrnuje do systému státního sociálního pojištění, je nesprávný. Krajský soud proto podle ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. napadené rozhodnutí žalované pro nezákonnost zrušil a věc jí vrátil podle odst. 4 téhož ustanovení k dalšímu řízení. Při vydání nového rozhodnutí bude žalovaná vázána závazným právním názorem krajského soudu v tom, že doba studia žalobkyně od 7. 5. 1974 do 13. 6. 1979 je náhradní dobou pojištění ve smyslu ust. § 13 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění ve znění zákona č. 425/2003 Sb.

9. Žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně se tohoto práva výslovně vzdala a žalovaná na jejich náhradu nárok nemá ze zákona (ust. § 60 odst. 2 s.ř.s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 17. října 2019

JUDr. Petr Indráček

samosoudce